

Breska heimislækna- félagið heiðrar Katrínu Fjeldsted

– Segja Katrínu fyrirmynd mun fleira fólks en hún
geri sér grein fyrir

Konunglega breska heimislæknafélagið (RCGP) sæmdi Katrínu Fjeldsted heiðursfélaganafnbót við hátíðlega athöfn þar ytra 19. nóvember. „Það var mjög gaman,“ segir Katrín í símtali við *Læknablaðið*. „Maður fór bara hjá sér,“ segir hún og hlær.

Í umsögn um ríkulegt félagsstarf Katrínar og starfsferil segir: „Hún er fyrirmynd og mentor fleira fólks en hún getur örugglega ímyndað sér, og áhrif hennar ná ekki aðeins til Evrópu heldur á heimsvísu.“

Katrín er ekki aðeins fyrrum borgarfulltrúi og alþingismaður. Hún var kjörin forseti Evrópusamtaka lækna, CPME, árið 2012 en hafði verið fulltrúi Læknafélags Íslands þar frá árinu 2000, setið í stjórn samtakanna frá 2006 og verið gjaldkeri. Hún er heiðursfélagi í LÍ og FÍH, hefur setið í stjórnnum félaganna og fjölda nefnda á vegum yfirvalda.

*Katrín Fjeldsted með Mary
McCarthy, varaforseta
UEMO.*

„Það skiptir máli fyrir land eins og okkur að deila hugmyndum og vita hvernig hlutirnir eru hjá öðrum þjóðum, styðja hvert annað og læra af hvert öðru,“ segir Katrín spurð um mikilvægi félagsstarfa lækna.

Katrín hætti að starfa sem heimislæknir sjötug en er þó ekki hætt að starfa nú 5 árum síðar. „Ég vinn sem verktafi fyrir Tryggingastofnun og tala við fólk sem sækir um örorku,“ segir hún. „Ég fylgdi líðan fólks eftir sem heimislæknir

í hátt í 40 ár. Ég kynntist fólki í gleði og sorgum, en í þessu tilviki er þetta öðruvísi. Ég tala einu sinni við manneskjuna í einn til tvo tíma,“ segir hún og að það sé afar áhugaverð reynsla.

Katrín fékk almennt lækningaleyfi árið 1977 og sérfræðileyfi 1980. Hún hóf félagsstörf fyrir hönd lækna í stjórn Félags íslenskra lækna í Bretlandi á námsárunum þar, samkvæmt bókinni *Læknar á Íslandi, H-O*. Og restina þekkjum við öll. Til hamingju Katrín.

Fundur norrænu læknablaðanna í Kaupmannahöfn

Það er víst orðin hálf öld síðan norrænu læknablaðin tóku upp á því að funda saman um sín innri mál. Síðustu ár hefur tíminn liðið svo hratt að það hefur þurft að halda fundina árlega en hann féll auðvitað niður COVID-árið mikla í fyrra einsog flest annað. En í byrjun nóvember komu fulltrúar blaðanna saman og Danir skipulögðu og voru gestgjafar.

Fundarmenn höfðu allir stigið ölduna síðan síðast, unnið heima, orðið veikir, og misst sjónina yfir teams og zoom og öllu því. En blöðin nýttu líka af öllum kröftum tækifærin sem fólust í heimsfaraldrinum og komu sér upp stífu verklagi sem leiddi til þess að hægt var að birta ritrýndar greinar um COVID með frekar stuttu tilhlaupi.

Ef draga má einhvern lærdóm af far-

Hópurinn fór upp á 19. hæð í nýja Mærsk-turninum í stórborgarrökrinu. Mynd/Védis

aldrinum fyrir blöðin má segja að hann sé sú krafa sem af honum sprettur um að sýna meiri fjölbreytileika í öllum skilningi, að miðla ritrýndu hágæðaeftir á fjölbreyttan hátt. Öll blöðin hafa reynt þetta á eigin skinni. Þetta gildir líka um að hugsa um viðtakendur, nú er lækna-hópurinn mun meira samsettur en áður var, í hópnum eru konur og útlendingar og yngri fólk. Nauðsynlegt að hafa alla breiddina sýnilega, bæði meðal höfunda

og ritrýna, en líka í ritstjórnnum, og hafa tiltækar tölur um kynjaskiptingu.

Eitt helsta tákni þess að lækna séu í læknafélagi er hið prentaða *Læknablað*, það gildir alls staðar. Og nú deilast brot úr blöðunum auk þess um allt, þau eru sýnileg á samfélagsmiðlum og fara þar langt út fyrir raðir lækna.

Næsti fundur hópsins verður heima á fróni haustið 2022.

VS

Met var slegið í fjölda innliggjandi á bráðamóttökunni í nóvember miðað við síðustu 12 mánuði. Spítalinn er sprunginn segir yfirlæknir. Mynd/gag

elliheimili opni. Við krossum fingur og vitum að það er unnið að málinu. Á sama tíma vex vandinn. Fólk reynir sitt besta en einhvern veginn halda verkin ekki í við vandann. Þetta er hrikalegt," segir hann.

Þótt staðan hafi verið afar slæm í nóvember hingað til var október aðeins rétt skárri. Þá dvöldu 368 í sólarhring eða lengur. 120 voru útskrifaðir eftir svo langa dvöl án innlagnar. Fyrir ári, í nóvember 2020, var staðan allt önnur. Þá biðu 186 svo lengi og 42 voru útskrifaðir eftir það.

Hafði trú á að vandinn leystist

Mikael segir að hann hafi haft meiri trú á að vandinn leystist þegar hann hóf störf sem yfirlæknir í aprílbyrjun. „Einkaaðilar og ríkið voru í samningaviðræðum um að opna ný pláss, loforð voru gefin í góðri trú en því miður gekk það ekki eftir. Plássin skiluðu sér ekki," segir Mikael.

„Auðvitað hélt ég að við myndum ná meiri árangri og hraðar," segir hann. „En ég varð því miður að breyta hugmyndinni um að knýja hluti fram á vikum og mánuðum og hugsa frekar í misserum og árum; plana til lengri tíma," segir hann.

„Flest úrræði sem grípa þarf til eru utan míns valdsviðs. Þegar upp er staðið er hlutverkið að veita eins góða þjónustu og hægt er með þeim úrræðum sem úr er að móða. Það er verk okkar á bráðamóttökunni. Svo bíðum við og vonum að þeir sem valdið hafa breyti stöðunni," segir hann.

„Við gerum eins vel og við getum en ekki eins vel og við viljum. Við höfum staðið af okkur storma og ætlum líka að gera það núna."

„Spítalinn er sprunginn“

„Við gerum eins og vel og við getum en ekki eins vel og við viljum," segir yfirlæknir bráðamóttökunnar á Landspítala

„Það er ekki flóknara en það að spítalinn er sprunginn," segir Mikael Smári Mikaelsson, yfirlæknir bráðalækninga á Landspítala.

Ekki hafa fleiri dvalið sólarhring eða lengur á bráðamóttökunni en nú í nóvember, miðað við síðustu 12 mánuði, samkvæmt tölum Landspítala. 377 dvöldu þá lengur en sólarhring en 111 þeirra voru útskrifaðir án innlagnar. Alls sóttu 6,3% fleiri bráðamóttökuna í nóvember í ár en í fyrra, samtals 2697. Tvö ár eru nú í janúar síðan Már Kristjánsson lýsti því í *Lækna-bláðinu* að stórslys væri í aðsigi vegna stöðu deildarinnar.

„Spítalinn er yfirfullur og hefur keyrt á hámarksnýtingu rúma og rúmlega það nú í haust," segir Mikael Smári.

Þekkingu orðið ekkert betra

„Þetta er orðið þannig að við þekkjum ekkert betra. Það er stórvandamál því erfitt er að fara í eðlilegt ástand þegar það hefur verið svona lengi óeðlilegt. Við höfum rekið legudeild innan um bráðasjúklinga með breyttum hraða og tempói sem er algjör meinsemd í bráðalæknisfræði," lýsir Mikael Smári.

Staða bráðamóttökunnar hefur verið í brennidepli síðustu ár. Heilbrigðisráðuneytið kynnti tillögur átakshóps þess í febrúar 2020 til lausnar en vandinn er enn óleystur. Mikael segir fólk vonlaust um að staðan lagist nokkurn tímann.

„Ég vona að ástandið eigi eftir að batna og leysast. Spítalinn fái fleiri rúm og

Hegningarlög brotin á bráðamóttökunni?

„Erum við að brjóta hegningarlög á bráðamóttökunni?" spyr Bergur Stefánsson, formaður Félags bráðalækna, og horfir til 220. og 221. greina almennra hegningarlaga um að koma fólki í neyð til bjargar. Deildin sé svo yfirfull að það takist ekki. Við brotinu liggja allt að 8 ára fangelsisdómur.

„Landlæknir ætti að fylgja því betur eftir þegar stofnanir hunsa fyrirmæli hans ítrekað. Embætti landlæknis er máttlaust þegar mannlífum er visvitandi stefnt í hættu," segir Bergur um þá

stöðu að ekki hafi verið brugðist við ítrekuðum athugasemdum landlæknis.

„Persónuvernd er brotin alla daga," segir hann. „Við afklæðum fólk fyrir framan aðra. Tökum persónulegar sögur í heyranda hljóði. Allt um hægðir, kynlíf og hjónabandið. Ég tel að við fáum ekki raunsanna mynd af lífi fólks við þessar aðstæður og það getur haft áhrif á batann," segir hann.

„Á hverjum einasta degi er öryggi sjúklinga stefnt í hættu. Þá skiptir ekki máli hvort um er að ræða börn, gamal-

menni, bílslys eða hjartaáföll," segir hann og sparar ekki stóru orðin.

Læknar sem hafi menntað sig í bráðalækningum staldri stutt við í aðstæðum sem þessum. Hrun sé í sérfræðingahópnum. Flóttinn sé merki um að eitthvað mjög alvarlegt sé að.

„Við lifum við þá tálsýn að halda að við eigum gott heilbrigðiskerfi. Við teljum okkur vera á skandinavískum stelli, eða norður-evrópskum. Við erum það alls ekki."